

Økonomisk-politisk kalender

Den økonomisk-politiske kalender for perioden 2003 og frem indeholder en summarisk oversigt over vigtige økonomisk-politiske indgreb og begivenheder, der kan have betydning for vurderingen af tidsserierne i *Konjunkturstatistik*. For lovene angiver de øverste datoer tidspunktet for Folketingets vedtagelse. Datoen sammen med lovnummeret refererer til tidspunktet for stadfæstelsen. Der findes en økonomisk-politisk kalender tilbage til 1992 på www.dst.dk under Vejviser i statistikken.

2003

27. feb. Skattereform forelægges

Regeringen fremlægger lovforslag om lavere skat på arbejdsindkomst.

8. mar. Folkeafstemning om medlemskab af EU - Malta

54 pct. stemte ja, 46 pct. nej

20. mar. USA indleder angreb på Irak

USA har samlet en koalition af 45 lande, herunder Danmark, som er villige til at støtte eller deltage i en amerikansk-ledet aktion mod Irak. USA formåede dog ikke, at opnå bred støtte i FN-regi inden iværksættelsen af angrebet på Irak. Lande, som Tyskland, Frankrig og Rusland, er ikke med i koalition, fordi de ville give Saddam Hussein en længere tidsfrist til en afvæbning af landet. Krigen har været forestående gennem længere tid, og forud for angrebet har været en lang periode med diplomatiske tovtækkerier i FN-regi for at opnå enighed om, hvilke sanktioner, der skulle iværksættes over for Irak, der ikke har levet op til FN's krav om en afvæbning af landet.

23. mar. Slovenien stemmer ja til medlemskab af EU

89 pct. stemte ja, 11 pct. nej.

12. apr. Ungarn stemmer ja til medlemskab af EU

84 pct. stemte ja, 16 pct. nej.

1. maj Den militære krig i Irak er slut

Den militære krig i Irak er slut - USA og dets allierede sejrede. Det sagde USA's præsident, George W. Bush, da han afsluttede seks ugers Irak-krig. Koalitionsstyrkerne skal nu være med til at sikre og genopbygge landet, og jagten på masseødelæggelsesvåben og de tidligere irakiske ledere fortsætter.

11. maj Litauen stemmer ja til medlemskab af EU

91 pct. stemte ja, 9 pct. nej. Valgdeltagelsen blev 64 pct.

17. maj Slovakiet stemmer ja til medlemskab af EU

92 pct. stemte ja, 8 pct. nej.

4. juni Skattereformen vedtaget

Og efter at have ført forhandlinger med folketingets partier er der indgået en aftale med Dansk Folkeparti.

- Antallet af skatteydere, der skal betale mellemskat på 6 pct. halveres fra 1,8 mio. til 900.000 personer.

- Mellemskattegrænsen forhøjes hvert år med 12.000 kr. fra 2004 til 2007. I 2007 er mellemskattegrænsen således forhøjet med i alt med 48.000 kr.
- Der indføres et beskæftigelsesfradrag som øger gevinsten ved at arbejde med op til ca. 2.300 kr. årligt. En besparelse af denne størrelse gælder dog kun for indkomster på 270.300 kr. eller højere. Ved en indkomst på eksempelvis 180.000 kr. vil besparelsen være af størrelsesordenen 1.500 kr.
- Regeringen vil ikke røre ved niveauet for overførselsindkomster.
- Regeringen finansierer skattelettelsen på ca. 10,5 mia. ved at sænke niveauet for væksten i det offentlige til 0,7 pct. i 2004 og 0,5 pct. i 2005.

Lovforslaget blev vedtaget med 60 stemmer (V, DF og KF) mod 42 (S, SF, EL og KRF); 5 (RV) stemte hverken for eller imod. (L219, 4. juni 2003)

8. jun. Polen stemmer ja til medlemskab af EU

77 pct. stemte ja, 23 pct. nej.

11. jun. Nordisk aftale om indsats mod finanskriser

Ved et møde på Island indgår centralbankcheferne i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige en aftale om fælles håndtering af fremtidige finansielle og valutariske kriser.

13. jun. Aftale om kommunernes økonomi i 2004

Aftalen mellem regeringen og Kommunernes Landsforening har primært fokus på økonomi og indeholder ikke nye bånd på den kommunale opgaveløsning. Der er indgået aftale om en realvækst på 875 mio. kr., svarende til 0,7 pct. i 2004. Det er en stram vækststramme, der ikke vil give plads til generelle forbedringer i den kommunale service, bl.a. pga. af en forventning om et stigende antal skolebørn og flere ældre. Forbedringer på serviceområdet skal derfor finansieres gennem omprioriteringer og effektiviseringer. Aftalen giver endelig plads til en række forbedrede lånemuligheder for kommunerne, fordi der fortsat er et stort anlægsbehov på især folkeskoleområdet.

14. jun. Aftale om amternes økonomi i 2004

Amtsrådsforeningen har indgået aftale med regeringen om amternes økonomi i 2004. Aftalen giver plads til en samlet realvækst i amternes nettodriftsudgifter på 1,35 mia. kr. eller 1,7 pct. Heraf går 700 mio. kr. til sundhedsvæsenet, 400 til socialområdet og uddannelse og knap 250 til medicin. Aftalen giver endelig plads til en række forbedrede lånemuligheder for amterne.

15. jun. Tjekkiet stemmer ja til medlemskab af EU

77,3 pct. stemte ja til EU-medlemskab og 22,7 pct. stemte nej. Valgdeltagelsen var på 55,2 pct.

2. jul. Rekordstor valutabeholdning

Danmarks valutareserver vokser i juni med 5,1 mia. kr. til ny historisk rekord: 233,8 mia. kr. ultimo juni. Valutabeholdningen er fordoblet siden sommeren 2001.

13. aug. Norsk rentesænkning

Norges centralbank sænker renten med et helt procentpoint til 3 pct. Det er sjette rentesænkning i Norge på et år, hvor renten i alt er nedsat fra 7 til 3 pct. Resultatet har bl.a. været en tilsigtet svækkelse af den norske kroners kurs og dermed en styrkelse af Norges konkurrenceevne.

13. aug. Beslutning om tyske skattelettelser

Den tyske regering beslutter at gennemføre en skattereform, der indebærer skattelettelser. Formålet er at sætte skub i tysk økonomi og beskæftigelse.

26. aug. Forslag til finanslov for 2004

Finansministeren fremsætter lovforslag nr. L 229 til finanslov for året 2004. Forslaget opererer med et uændret overskud på statsfinanserne på 5,3 mia. kr. Finanslovsforslaget ventes sammen med de indgåede kommuneaftaler for 2004 at bidrage til en forøgelse af den økonomiske aktivitet i Danmark svarende til 0,4 pct. af BNP.

27. aug. Supplerende regeringsgrundlag

VK-regeringen fremlægger et supplerende regeringsgrundlag med titlen "Vækst, velfærd, fornyelse II" som i en lang række punkter beskriver de initiativer og lovforslag, regeringen vil tage i den resterende del af valgperioden.

14. sep. Sverige siger nej til euroen

Ved en folkeafstemning siger 56,1 pct. af de afgivne stemmer nej til euroen, mens 41,8 pct. siger ja. 2,1 pct. stemmer blankt. Valgdeltagelsen lå på 81,2 pct. Den svenske centralbankchef fastslår, at den hidtidige pengepolitik med flydende kronekurs fortsætter.

14. sep. Estland siger ja til medlemskab af EU

Ved en folkeafstemning i Estland siger 66,9 pct. af stemmerne ja til EU-medlemskab. Valgdeltagelsen var på 63 pct. EU-medlemskabet træder i kraft 1. maj 2004.

20. sep. Letland siger ja til medlemskab af EU

Som det sidste af de baltiske lande siger Letland ja til EU-medlemskab ved en folkeafstemning, hvor 67 pct. af stemmerne siger ja til EU. Valgdeltagelsen var på 73 pct.

1. okt. Afdragsfrie huslån

Realkreditinstitutter og banker indfører en ny type realkreditlån, hvor der er afdragsfrihed i ti år.

1. okt. Afgiftsnedsættelser på grænsehandelsvarer

Afgifterne på spiritus, cigaretter og sodavand nedsættes, hvorved staten ventes at miste over 1 mia. kr. på årsbasis. De lavere afgifter skal imødegå en opblomstring i grænsehandelen med Tyskland, når den såkaldte 24-timers regel ophæves fra årsskiftet.

4. okt. Møde i Det Europæiske Råd

Ved et ekstraordinært møde i Rom indledes den regeringskonference, som på grundlag af et udkast fra EU-Konventet skal nå til enighed om en ny forfatningstraktat for EU. Regeringskonferencen skal tage stilling til i alt 465 artikler i forfatningsudkastet, der bl.a. foreslår en beskæring af medlemslandenes vetoet og en ændret opbygning af EU-Kommissionen.

8. nov. Aftale om finansloven for 2004

VK-regeringen og Dansk Folkeparti indgår aftale om finansloven for 2004, som indebærer en realvækst i det offentlige forbrug på 0,7 pct. i 2004 og 0,5 pct. årligt i årene 2005 til 2010. Herudover skal skattestoppet fortsætte, og der skal ske en lettelse af mellemskatten og indføres et særligt beskæftigelsesfradrag fra 1. januar 2004.

Samlet indebærer aftalen en finanspolitisk lempelse, som vil medføre en ekstra vækst i BNP på 0,4 pct. og påvirke beskæftigelsen i positiv retning.

Her bringes nogle centrale elementer i finanslovsaftalen:

Flerårsaftale for politiet 2004-2006: Politiet skal styrkes og moderniseres i den kommende tre-årige periode. Der skal således ansættes 450 nye betjente, og i alt 720 flere betjente skal ud "på gader og stræder" og varetage egentligt politiarbejde. Det skal bl.a. muliggøres ved en modernisering af politiets IT-systemer. Indsatsen mod hensynsløse trafikanter skærpes. Anklagemyndigheden styrkes med et rejsehold på 12 politijurister. Desuden sker der i 2004 en engangsudbetaling af overarbejde svarende til 250 årsværk. I alt får politiet et bevillingsløft på 1.807 mio. kr. i aftaleperioden.

Flerårsaftale om kriminalforsorgen 2004-2007: Dømte skal hurtigere i fængsel. Der etableres ca. 100 flere fængselspladser i aftaleperioden. Hertil kommer nye pladser til unge kriminelle. Der planlægges og projekteres opførelse af et nyt lukket fængsel med mindst 250 pladser i Østdanmark. Fængslet skal først stå færdigt i 2010. I alt tilføres kriminalforsorgen 1.486 mio. kr. i aftaleperioden.

Hjemsendelse af afviste asylansøgere: Der udarbejdes en samlet handlingsplan, som skal foreslå, hvordan udsendelsesindsatsen kan forbedres yderligere. Der oprettes en særlig udsendelsesenhed i Integrationsministeriet. Danmark vil stille krav om, at modtagerlande af dansk u-landsbistand ikke lægger hindringer i vejen for, at dets egne statsborgere kan udsendes fra Danmark.

Nedsættelse af afgift for øl og mineralvand: Med virkning fra 5. januar 2004 nedsættes afgiften på emballager til øl og mineralvand med 80 pct. Samtidig omlægges ølafgiften provenuneutralt fra afgiftsklasser til glidende skala efter alkoholindhold. Formålet er at begrænse grænsehandelen.

Vækst i erhvervslivet: Der igangsættes et strategisk program for forskning i velfærd. Hertil afsættes 25 mio. kr. i perioden 2004-2007. En velfærdskommission er allerede nedsat, hvortil der er bevilliget 18 mio. kr. i 2004 og 14 mio. kr. i 2005. Der afsættes de næste fire år 275 mio. kr. til en handlingsplan, der skal skabe nye og bedre rammer for samspil mellem erhvervsliv og videninstitutioner om forskning og innovation. Rammerne for at starte og drive egen virksomhed forbedres ved at tilføre 55 mio. kr. i 2004 og derefter 50 mio. kr. årligt til at ligestille selvstændige og lønmodtagere med hensyn til fradragsret for pensionsindbetalinger m.m. Der etableres et særligt Iværksætterakademi, som skal give studerende viden om at starte og drive egen virksomhed. Hertil afsættes 10 mio. kr. årligt i årene 2004-2007.

Regionalpolitik: For langdistancependlere bosat i 50 særligt udpegede udkantsområder forbedres befordringsfradraget. Det sker konkret ved at fradraget for denne gruppe fordobles til 1,60 kr. pr. km for befordring over 100 km pr. dag mellem hjem og arbejde. Ordningen skal tages op til revision efter 2006.

Bolig: Der indføres fra 1. januar 2004 et bindende maksimumbeløb for anskaffelsessummen for alment nybyggeri, hvis byggeriet skal modtage offentlig støtte. Formålet er at stoppe tendensen til reale prisstigninger i anskaffelsesudgifterne for alment byggeri og samtidig undgå meget dyrt alment byggeri. Der iværksættes herudover i nogle kommuner og boligorganisationer en forsøgsordning, der skal gøre det muligt for lejere i de almene boliger at overtage deres bolig til privat ejendom.

Øget indsats for de ældre: Der udbetales en skattepligtig supplerende pensionsydelse på 5.100 kr. årligt til folkepensionister, der ikke har indkomster udover den sociale pensions grundbeløb og pensionstillæg. Ydelsen vurderes at medføre en merudgift for det offentlige på ca. 430 mio. kr. i 2004.

Finansiering: Udbyttepolitikken i DONG A/S ændres på en sådan måde, at skattebetalingen forøges med 150 mio. kr. i 2004. Scandlines AG indfører en udbyttepolitik, som også medfører skatteindtægter. Der overføres op til 100 mio. kr. af renteaftakstet fra Feriekonto til staten i 2004. Der overføres 350 mio. kr. i 2004 fra Hypotekbankens reserver til statskassen. Den generelle reserve til finansiering af uforudsete udgifter nedskrives til 125 mio. kr. Endvidere nedskrives social- og sundhedspuljen til 570 mio. kr. årligt, ligesom den afsatte anlægsreserve nulstilles.

25. nov. Krise i euro-samarbejdet

Ved et finansministermøde i Bruxelles lykkes det Frankrig og Tyskland at slippe for sanktioner fra EU, selv om de to lande i flere år har overtrådt vækst- og stabilitetspagtens regler for de offentlige finanser. De franske og tyske budgetunderskud overstiger 3 pct. af BNP, som er det maksimalt tilladte underskud. Med suspensionen af sanktionsreglerne er der rokket ved grundlaget for hele euro-samarbejdet. EU-kommissionen udtrykker sin stærke utilfredshed.

3. dec. Aftale om EU-borgeres arbejde i Danmark

VK-regeringen indgår aftale med Socialdemokraterne, Kristendemokraterne, Det Radikale Venstre og SF om de fremtidige regler for europæisk arbejdskrafts adgang til det danske arbejdsmarked. Aftalen betyder bl.a., at lønmodtagere fra de nye østeuropæiske EU-lande, som kommer til Danmark, skal arbejde på de samme løn- og ansættelsesvilkår, som gælder for danske lønmodtagere.

12. dec. EU's forfatningstraktat udskudt

Ved et topmøde i Bruxelles mellem EU's stats- og regeringschefer bryder forhandlingerne om en EU-forfatning sammen allerede på førstedagen. Det er bl.a. uenighed om den fremtidige vægtfordeling af stemmerne i EU's Ministerråd, som fører til sammenbruddet i forhandlingerne. En dansk folkeafstemning om EU-forfatningen er dermed skudt et godt stykke ud i fremtiden.

13. dec. Saddam Hussein pågribes i Irak

Amerikanske soldater pågriber den tidligere irakiske diktator i live. Han blev fundet i en jordhule i det centrale Irak.

31. dec. Historisk lav rente

Realkreditens rentetilpasningslån refinansieres i december til en historisk lav rente. For lån med etårig tilpasning er renten nu nede på 2,6 pct. gældende for 2004. Renten for 2003 var på 3,1 pct.

2004

9. jan. Udspil om ny kommunal struktur

Den af regeringen nedsatte strukturkommission fremlægger en 1.300 sider lang betænkning, som lægger op til, at landets 271 kommuner reduceres til ca. 100 kommuner, og at de 13 amtskommuner omdannes til 5-8 regioner. Indenrigsministeren siger efterfølgende, at regeringen går ind for betænkningens forslag om færre og større kommuner og

amtskommuner. Den nye kommunale struktur ventes tidligst at være på plads i 2006.

11. feb. Balterne med i Nordisk Investeringsbank

I Helsingfors underskrives en aftale om, at de tre baltiske lande, Estland, Letland og Litauen, med virkning fra 1. januar 2005 optages som fuldgældende medlemmer af Den Nordiske Investeringsbank, som samtidig skifter navn til Nordisk-Baltisk Investeringsbank. Det er første gang de baltiske lande bliver medlem af en nordisk mellemstatslig institution.

10. mar. Regerings-forslag om nyt dansk forsvar

Regeringen fremlægger et oplæg til forsvarsforlig for perioden 2005-09. Forslaget indebærer den mest markante omstilling af dansk forsvar siden 2. verdenskrig. Truslen mod dansk landområde er væk, og forsvaret skal nu indrettes på at bekæmpe international terrorisme.

11. mar. Terror-bomber i Spanien

13 bomber placeret i forskellige regionaltog på vej mod Madrids centrum eksploderer i morgenens myldretidstrafik. Resultatet er 191 dræbte og mere end 1400 sårede. Det sker tre dage før valget til det spanske parlament. Dagen efter demonstrerer over 10 millioner spaniere mod udåden. Den spanske regering beskylder hurtigt den baskiske terrororganisation ETA for massedrabet, men sporene peger mere i retning af terror-netværket Al Qaeda.

11. mar. Historisk lav rente i Norge

Norges centralbank sænker renten med et kvart procentpoint. Siden december 2002 har den norske centralbank gennemført i alt ti rentenedsættelser fra 7 pct. til nu 1,75 pct. Med den seneste nedsættelse er renten den laveste i Norge siden landet blev selvstændigt i 1905. Den ledende norske rentesats er nu lavere end renten i euroområdet.

14. mar. Valg og regeringsskifte i Spanien

Parlamentsvalget i Spanien i skyggen af terrorbomberne tre dage tidligere bliver et stort og overraskende nederlag for det konservative regeringsparti. Socialistpartiet går frem og bliver Spaniens største parti. Socialistpartiets leder siger, at han som kommende regeringschef vil trække de 1300 spanske soldater hjem fra Irak.

16. mar. Udspil om finanspolitisk lempelse

Regeringen ønsker at igangsætte et økonomisk opsving og spiller ud med forslag om skattelettelse, fremrykkede offentlige investeringer og flere penge til efteruddannelse. Denne finanspolitiske lempelse skønnes at nedbringe ledigheden med 12.000 frem mod årsskiftet.

29. mar. Politisk forlig på energiområdet

Et stort flertal i Folketinget indgår et forlig, som fastlægger de fremtidige spilleregler på energiområdet. Ifølge aftalerne overtager staten ejerskabet af det overordnede el-net. Samtidig afklares kapitalforholdene i el-selskaberne. Der skal opføres to nye havmølleparker samtidig med at gamle uheldigt placerede vindmøller fjernes. Aftalerne rummer også øget forskning og udvikling på energiområdet. Endelig sikres, at al el fremover skal sælges på markedsvilkår.

19. apr. Mæglingforslaget godkendes

Forligsmandens mæglingforslag til nye overenskomster på arbejdsmarkedet godkendes med 98,8 pct. af stemmerne på arbejdsgiverside og med 57,5 pct. på lønmodtagersiden.

24. apr. Ny forsvarsminister

Søren Gade (V) udnævnes til ny forsvarsminister efter partifællen Svend Aage Jensby, der valgte at træde tilbage som minister efter kritik for brud på tavshedspligten i folketingets kontroludvalg.

26. apr. Regeringen foreslår en kommunalreform

På grundlag af Strukturkommissionens betænkning fra januar fremlægger regeringen sit udspil til en kommunal reform. Der lægges op til et Danmark, hvor alle kommuner skal omfatte mindst 25.000-30.000 indbyggere. De nuværende 13 amtskommuner foreslås reduceret til fem regioner.

1. maj EU udvides med ti nye medlemslande

EU udvides med ti nye medlemmer, nemlig Estland, Letland, Litauen, Polen, Tjekkiet, Slovakiet, Ungarn, Slovenien, den græske del af Cypern samt Malta. Tilsammen har de ti lande 75 millioner indbyggere. Det udvidede EU omfatter nu 25 lande med 454 millioner mennesker.

14. maj Kronprinsen gifter sig

Kronprins Frederik gifter sig med den australsk fødte Mary Donaldsen.

10. jun. Forlig om forsvaret

Et stort flertal i Folketinget omfattende seks partier indgår forlig om forsvaret for perioden 2005-09. Forliget indebærer bl.a., at værnepligten nedsættes til fire måneder, og at der ikke indkøbes nye ubåde.

12. juni. Aftale om kommunernes økonomi

Finansministeren Thor Pedersen indgår på regeringens vegne forlig med Kommunernes Landsforening om kommunernes økonomiske ramme for 2005. Dagen før indgik ministeren en lignende aftale med Amtsrådsforeningen om amtskommunernes økonomi næste år.

13. jun. Valg til Europaparlamentet

Kun 45,5 pct. af vælgerne i EU-landene afgav deres stemme, hvilket er den hidtil, laveste valgdeltagelse til Europaparlamentet, der nu omfatter 732 mandater heraf 14 danske. I Danmark stemte 47,9 af vælgerne. Valget blev en stor sejr til den tidligere statsminister Poul Nyrup Rasmussen fra Socialdemokraterne, mens Venstre, Junibevægelsen og Folkebevægelsen mod EU blev valgets tabere. I Sverige, Storbritannien og de fleste andre EU-lande gik unionsmodstanderne imidlertid frem.

17. jun. Enighed om en forfatning for EU

Stats- og regeringscheferne fra de 25 EU-lande når til enighed om et forslag til en forfatning for EU. Samtlige EU-lande skal imidlertid efterfølgende godkende forslaget før forfatningen kan træde i kraft. I flere lande, herunder Danmark, er det besluttet at bringe forfatningsforslaget ud til en folkeafstemning.

24. jun. Ny kommunal struktur i Danmark

Et folketingsflertal bestående af regeringspartierne og Dansk Folkeparti enes om en ny kommunal struktur på grundlag af Strukturkommissionens betænkning. De 13 amter nedlægges og sygehusopgaverne overtages af fem store regioner med "hovedstæder" i Ålborg, Viborg, Vejle, Sorø og Hillerød. Regionerne får ikke mulighed for selv at udskrive skatter. Kommunerne, der skal overtage amternes øvrige opgaver, bliver også færre, men større: De 271 kommuner skal reduceres til omkring 100. I november 2005 afholdes kommunalvalg i de nye sammenlagte kommuner.

Den ændrede kommunale inddeling med den nye opgave- og byrde-fordeling skal træde i kraft 1. januar 2007.

28. jun. Den danske krone får selskab i ERM2

Tre af de nye EU-lande, nemlig Estland, Litauen og Slovenien, indtræder i EU's valutakurssamarbejde ERM2 (Exchange Rate Mechanism), hvor Danmark siden euroens indførelse har været eneste deltagerland. I ERM2 holdes værdien af deltagerlandenes valutaer fast omkring en aftalt centalkurs i forhold til euroen.

29. jun. Ny formand for EU-kommissionen

Den portugisiske statsminister José Manuel Durao Barroso udpeges til ny formand for EU-Kommissionen efter den italienske Romani Prodi.

2. aug. Regeringsomdannelse

Statsminister Anders Fogh Rasmussen omdanner sin VK-regering: Kristian Jensen (V) bliver ny skatteminister i stedet for Svend Hovmand, der forlader regeringen. Ny miljøminister bliver TV-journalisten Connie Hedegaard (K), der afløser Hans Christian Smidt (V), som bliver fødevareminister. Han afløser Mariann Fischer Boel (V), der udnævnes til Danmarks nye EU-kommissær i Bruxelles. Eva Kjer Hansen (V) bliver socialminister og afløser Henriette Kjer (K), der bliver chef for et nyoprettet Familie og forbrugsministerium. U-landsområdet flyttes fra Udenrigsministeriet til Bertel Haarders (V) ministerområde.

11. aug. Landbrugskommissær-posten til Danmark

Danmarks nyudnævnte EU-kommissær Mariann Fischer Boel tildeles landbrugsområdet i EU-kommissionen.

18. aug. Olieprisen i top

Prisen for råolie slår ny historisk rekord med 47 dollar pr tønde.